

– включення ситуацій професійної діяльності у контекст їхніх життєвих ситуацій.

Література

1. Радчук Г. К. Аксіопсихологія вищої школи. Монографія. Тернопіль, ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. 380 с.
2. Радчук Г. К. Теоретичні та методичні засади створення освітнього тренінгу для студентів на тему: «Діалог як умова становлення повно цінної особистості дитини в сім'ї». *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. Серія №12. Психологічні науки. Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. №17 (41), част. II. С. 123-130.
3. Радчук Г. К., Тіунова О. В. Сімейне виховання: освітній тренінг для батьків. Тернопіль: «Лілея», 2008. 114 с.
4. Bloom B. Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals/ Handbook I, cognitive domain. New York; Toronto: Longmans, Green. URL. <http://coun.uvic.ca/learn/program/hdouts/bloom.html> <http://surl.li/iugmd>.
5. Bollnow O. Zwischen Philosophie und Pedagogik: Vortrage und Aufsätze. Aachen, 1988. 211 p.

Галина Гончаровська

ДІАЛОГІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

На сьогоднішній день етап розвитку України характеризується як перехідний і складний у всіх його аспектах: економічному,

політичному, соціальному і, відповідно, психологічному. Така ситуація спонукає наукову психологічну спільноту до розробки та актуалізації питання ефективної підготовки фахівців у галузі практичної психології, підготовки на такому рівні, яка б відповідала вимогам суспільства, що інтенсивно прогресує, а також потребам особистості, яка щоденно знаходиться під впливом складних життєвих обставин, труднощів та стресів різного характеру та інтенсивності. Необхідність підвищення якості підготовки майбутнього психолога визначено у Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття), Законах «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті. Основні положення цих документів вказують на важливості створення у вищих навчальних закладах умов для оволодіння системою знань про людину, природу і суспільство; формування соціально зрілої, творчої особистості; виховання морально, психічно, фізично здорового покоління громадян [4; 6; 9].

Сучасна ситуація розвитку української практичної психології власне у соціальній сфері характеризується низкою серйозних протиріч: між очевидною потребою всіх учасників у психологічному супроводі та їхньою недовірою до можливостей та необхідності функціонування практичної психології в соціальній сфері; між розумінням унікальності та специфічності характеру практичної психології соціальної сфери, як галузі фахової діяльності спеціаліста та використанням традиційних шляхів підготовки такого фахівця без урахування своєрідності даної професії; між збільшенням кількості психологів у складі випускників закладів вищої освіти та незадоволеною потребою у громадах у цих фахівцях [9].

Однією з основних причин недостатньої готовності практичних психологів до професійного консультування в соціальній сфері є не відповідність традиційної парадигми підготовки цих фахівців у вищих навчальних закладах сучасним вимогам. Існує наявність суперечностей між соціальним замовленням суспільства на психологів-консультантів, які здатні вирішувати складні професійні завдання у сучасних умовах, та недостатньо вивченими механізмами ефективної професіоналізації майбутнього фахівця у соціальній сфері.

В сучасних умовах актуалізувалася потреба суспільства у спеціалізованій системі навчання, яка б забезпечувала професійну підготовку фахівців із різних напрямків і за своїм рівнем була адекватною світовим зразкам: туристична сфера, підприємницька сфера, сфера сімейних стосунків, соціальна сфера тощо. У працях низки зарубіжних вчених (Дж. Браун, Д. Б'юджинталь, Л. Вольберг, А. Гурмен, Д. Кнайскерн, Р. Кочюнас, Д. Крістенсен, Р. Мей, Р. Нельсон-Джоунс, А. Сторр, В. Франкл, Дж. Хейлі, К. Шнейдер, К. Юнг, І. Ялом та ін..) відображені аспекти проблеми підготовки або придатності до професійної діяльності психологів-практиків. Серед новітніх українських досліджень в розробці проблеми професійної готовності психологів можна виокремити праці Г. Радчук щодо формування самооцінки професійно значущих якостей особистості старшокласника при виборі педагогічної професії, І. Андрійчук з формування позитивної Я-концепції; З. Адамської щодо розвитку суб'єктності майбутніх психологів; Ж. Вірної щодо особливостей мотиваційно-сміслової регуляції у професіоналізації; Х. Дмитерко-Карабин щодо впливу

смісловиттєвих орієнтацій на мотиваційну готовність до професійної діяльності; О. Міненко щодо особистісного змінювання в процесі професійної підготовки; В. Потапової щодо ролі функціональної системи інтуїтивно-почуттєвого відображення у професійному становленні майбутніх психологів; Н. Шевченко з формування професійної свідомості та ін. [1; 2; 3; 7; 8].

Загалом, ситуація розвитку психологічного консультування в Україні вельми неоднозначна: у ній є як негативні, так і позитивні моменти. Одним з найбільш важливих можна вважати становлення і розвиток вітчизняної школи психологічної допомоги: діалогічного, високо інтегративного за своєю суттю підходу, представниками якого є: О. Бондаренко, І. Булах, А. Бурлачук, С. Васьковська, П. Горностай, О. Кочарян, В. Кузьменко, В. Лефтеров, Н. Оніщенко, О. Осадько, Є. Помиткін, Н. Потапчук, Г. Радчук, Д. Солошенко, Р. Ткач, О. Усатенко, Р. Федоренко, Г. Хомич, К. Шкарлатюк, Т. Яценко та ін.

Аналіз практичного досвіду в межах професійного консультування вказує, що психологи зустрічаються з певними труднощами у своїй діяльності, які зумовлені двома основними причинами:

1) значна кількість фахівців, особливо молодих, вважають, що для того, щоб провести консультацію, потрібно просто вислухати клієнта, дати йому пораду і відтак його проблема буде вирішена. Серед деяких психологів побутує думка, хоча вона і не афішується, що консультування – один із найлегших видів діяльності у сфері психології. Саме тому неефективне консультування пояснюється,

передусім, недостатністю практичного досвіду психолога-консультанта;

2) щоб успішно надавати послугу з професійного консультування, психолог повинен володіти певними особистісними якостями, що також не завжди враховується освітньою установою, яка здійснює підготовку практичних психологів та роботодавцем. Тому ефективно консультувати, здійснювати успішну професійну діяльність у сфері психологічного консультування можуть далеко не всі психологи [9].

В процесі консультування величезне значення має професійна і людська компетентність психолога-консультанта. Це цілком зрозуміло, адже не буває двох однакових клієнтів і ситуацій консультування. Іноді людські проблеми можуть видатися схожими, але це тільки на перший погляд. Насправді кожне людське життя, доля – унікальні, тому й кожна консультативна взаємодія – унікальна і неповторна, вона вимагає високої компетентності психолога. Питання компетентності консультанта надзвичайно важливе і складне. З одного боку, намагаючись допомогти клієнту, консультант повинен максимально використати всі свої професійні і особистісні властивості. З другого боку, він не повинен забувати, що він, хоч і спеціаліст, але все-таки тільки людина і не може повністю відповідати за іншу людину, її життя. Найкращим експертом власних проблем є, очевидно, сам клієнт, тому при консультуванні необхідно допомогти йому взяти на себе відповідальність за вирішення проблем. Бачення і розуміння власних проблем клієнтом не менш важливе, ніж уява про них консультанта. В процесі консультування почуття безпеки клієнта

важливіше, ніж вимоги консультанта. Не варто намагатися при консультуванні досягти успіху будь-якою ціною, не звертаючи увагу на емоційний стан клієнта. Не можна очікувати успіху і однакової ефективності від кожної зустрічі-консультації. Вирішення проблем в процесі консультування не схоже на пряму лінію, яка рівномірно піднімається вгору. Це складний процес, в якому часто успіх змінюється тимчасовою невдачею. Компетентний консультант знає рівень своєї професійної компетентності, кваліфікації, усвідомлює сильні і слабкі сторони. Ефективність його діяльності в значній мірі зумовлена тим, наскільки ясно він уявляє свою роль і місце в консультуванні. Консультант не може давати вказівки іншим людям стосовно того, як їм жити, але повинен допомогти їм у виявленні їх власних внутрішніх резервів.

Одним із стратегічних напрямів діяльності практичних психологів у соціальній сфері є консультативна робота як вид надання психологічної допомоги різним категоріям населення. Під час спеціально організованого консультування мають бути виявлені і актуалізовані додаткові психологічні можливості виходу людини з важкої життєвої ситуації. Мета консультативної роботи психолога соціальної сфери – виявити причини виникнення проблеми, допомогти людині її вирішити. Згідно поглядів Н. В. Бачманової та Н. А. Стафуріної структура комплексу психологічних здібностей практичного психолога складається з наступних блоків:

1) здатність до повного і правильного, реального сприйняття об'єкта;

2) здатність до розуміння внутрішніх властивостей і особливостей об'єкта;

3) здатність до співпереживання, емпатія, доброта і повага до людини;

4) здатність до самоаналізу, рефлексія;

5) уміння керувати самим собою і процесом спілкування, бути уважним, уміння слухати та ін. [2, с. 72-77].

Величезне значення в психологічному консультуванні має так званий консультативний контакт, який визначається як унікальний динамічний процес, під час якого одна людина допомагає іншій використати свої внутрішні ресурси для розвитку в позитивному напрямку і актуалізувати потенціал осмисленого життя, або як почуття та установки, які учасники консультативного процесу відчують по відношенню один до одного і способи їх вираження [9]. Не можна не погодитися з думкою Р.Кочюнаса про те, що якість консультативного контакту залежить від двох важливих факторів: терапевтичного клімату і навичок консультанта (вербальних і невербальних) в організації спілкування. Терапевтичний клімат, в свою чергу, включає кілька емоційно значимих елементів: місце консультування, розташування консультанта і клієнта в просторі, структурування визначеного для консультування часу, створення атмосфери взаємодовіри, емпатії і поваги до клієнта.

Особливості психологічної готовності до професійного консультування в соціальній сфері полягають у формуванні в студентів-психологів умінь і навичок психологічного обстеження особистості клієнтів, їх груп, моніторингу змісту та умов їх життєвих труднощів, проблем особистісного розвитку, укладання психологічних висновків, визначення причин, що ускладнюють розвиток, навчання та працю; здійснення психолого-корекційних

заходів для усунення можливих відхилень у психічному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки, формування адекватної соціально-корисної життєвої позиції (Г. Абрамова, О. Бондаренко, В. Рибалка, В. Панок та інші). Зокрема, на думку В. А. Семиченко, будь-яка професійна діяльність має значний вплив на особистісний розвиток людини. Адаптування до відповідних умов закономірно приводить до закріплення певних пізнавальних стратегій, способів взаємодії з матеріальними, духовними та соціальними об'єктами [2, с. 176-203]. Готовність майбутнього психолога до професійної консультаційної діяльності в соціальній сфері є соціокультурним і психологічним феноменом, що включає в себе впорядковану сукупність ціннісно-змістовних характеристик, що забезпечують твердість його суб'єктної позиції і емоційно-вольових станів.

Оскільки, результатом освіти є не окремі знання, уміння та навички, а компетенції, тому фахова компетенція ґрунтується на здатності спеціаліста здобувати знання, опановувати професійні уміння, виконувати певні функції в межах професійної діяльності з особами, які заходяться в складних життєвих обставинах. Врахування даного принципу в учбово-професійній діяльності формує у майбутніх психологів готовність до застосування у практиці наукових, психолого-педагогічних знань, особистого досвіду та досвіду інших спеціалістів, інноваційних технологій тощо. Даний підхід в підготовці майбутніх спеціалістів передбачає створення умов для самоорганізації студентом себе і своєї діяльності, виявлення і розвитку його творчих можливостей, формування учбово-професійної позиції. Фахівець, який розуміє,

знає особливості проведення консультаційної роботи, зокрема, в соціальній сфері володіє методами, техніками консультаційного впливу, зможе професійно надавати психологічну допомогу особистості у подоланні її проблем та кризових станів. Використання цього принципу сприяє підготовці умілого та мобільного фахівця, який володіє способами та технологіями отримання необхідних знань та умінь.

Специфіка професії психолога-консультанта, яка зумовлена міжсуб'єктним характером взаємодії і ціннісним ставленням до суб'єктивної реальності іншої людини, визначає сприяння розвитку суб'єктності студента-психолога як важливий напрямок його професійної підготовки. Для реалізації даного чинника актуалізації процесів формування особистісної та професійної готовності до майбутньої діяльності в соціальній сфері важливо врахувати суб'єктну позицію молодої людини, тобто цілеспрямоване, конструктивне ставлення майбутнього психолога до себе, до інших суб'єктів освіти і до майбутньої професії загалом. На нашу думку, майбутній психолог потенційно готовий самостійно і свідомо ставити перед собою життєві цілі, віднаходити засоби, необхідні для їх досягнення, приймати рішення, виконувати їх, оцінювати здобутий результат і фіксувати його в індивідуальному досвіді. Тому, організація освітнього процесу у вищому навчальному закладі повинна бути побудована таким чином, щоб активізувати цей потенціал через розгортання внутрішніх ресурсів. Активізацію суб'єктного потенціалу майбутнього психолога доцільно здійснювати з опорою на його суб'єктний досвід, а також з врахуванням його потенційних можливостей, прагнень, очікувань.

Ми пропонуємо представити освітній діалог як форму активного навчання, котра виступає зовнішньою спонукою внутрішнього ініціювання особистісно-професійного становлення майбутнього фахівця. Діалогічна форма навчання передбачає перетворення дії із самодостатньої, монологічно замкнутої на рівні професійного покладання цілей і зовнішньої стосовно навчальної дії студента у спільну зі студентом пізнавальну діяльність, де взаємоосмислено, на ціннісно-смисловому рівні, будується спільний зміст освітньої діяльності.

Тому варто мати на увазі, що міжособистісна взаємодія суб'єктів освітнього процесу опосередковується тим професійним змістом освіти, що зараз вивчається, і набуває характеру взаємозв'язку: суб'єкт (викладач) – предмет – суб'єкт (студент). Як зауважує Г. Радчук [7], повноцінний освітній діалог залежить від трьох складових:

- діалогічності викладача;
- діалогічності навчального матеріалу (як фрагменту змісту освіти, що розглядається);
- діалогічності студента.

Викладач повинен виявляти, знати і враховувати зміст суб'єктивного досвіду студента, включати його у зміст освіти та допомагати йому осмислювати цей досвід, прожити і пережити його у контексті суспільно-історичного досвіду. Суб'єктивний досвід набувається у процесі осмислення і вирішення особистістю її власних проблем. Викладач повинен конструювати такі навчальні ситуації, котрі актуалізують смислові переживання, вимагають прояву суб'єктивних позицій студентів. Роль викладача – допомогти

виділити все те цінне, що міститься в досвіді кожного, узагальнити та систематизувати цей досвід, надати йому наукового змісту, забезпечити інтеграцію наукових знань та життєвого досвіду студентів.

Розвивальні можливості щодо розвитку діалогічності студента, самопізнання та саморозвитку майбутніх психологів мають зміст і характер теоретичних і прикладних психологічних дисциплін, таких як «Психодіагностика», «Психокорекція», «Психоконсультація», «Психологічне консультування в соціальній сфері», «Психотерапія», «Психологія спілкування» та ін. Для ефективної підготовки студентів вищих навчальних закладів до професійної діяльності в соціальній сфері необхідне включення в навчальний план дисциплін додаткових семінарів, практикумів, тренінгів, мета яких – розвиток професійних якостей; вправлення в оволодінні практичними навичками роботи з різними категоріями осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах; нагромадження досвіду проведення консультацій щодо розвитку стресостійкості особистості, формування таких особистісних якостей, які б сприяли подоланню життєвих проблем та труднощів; набуття вмінь, технік спілкування з людьми різних вікових категорій.

Зокрема, метою введеної нами в навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти дисципліни «Психологічне консультування в соціальній сфері» є ознайомлення студентів із особливостями надання консультаційних послуг в соціальній сфері; оволодіння студентами знаннями про напрямки та особливості консультаційної діяльності психолога в громадах; формування вміння підбирати відповідні діагностичні методики, вправи та техніки, ефективно їх

використовувати в необхідних практичних ситуаціях. В рамках інваріативного навчання студентів, з метою отримання поглиблених знань та вмінь здійснення психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, ми пропонуємо вивчення курсу «Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами». Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості розвитку дітей з різними видами нозологій, корекційно-розвивальна, консультаційна, реабілітаційна робота з дітьми з особливими освітніми потребами. Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчити та проаналізувати науковий та практичний досвід вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем надання допомоги дітям з психофізичними порушеннями; вивчити психологічні причини формування дитячих страхів, агресії, інших вторинних розладів емоційної сфери; проаналізувати найбільш поширені форм та види корекційної та розвивальної роботи психолога з різними віковими категоріями дітей різних нозологій (арт-терапія, казкотерапія, психогімнастика, піскова терапія, ігрові корекційні задачі тощо); розробити програму супроводу дитини з особливими освітніми потребами.

Ознайомлення студентів із загальними засадами психології спілкування, формуванню умінь і навичок спілкування, оволодінню основними техніками спілкування сприяє вивчення студентами курсу «Психологія спілкування». В структурі даного курсу виокремлено окремі лекційні теми, теми семінарських та практичних занять, які стосуються особливостей спілкування майбутнього психолога в контексті професійної діяльності; ролі спілкування на ранніх етапах онтогенезу. Майбутні психологи

мають можливість оволодіти тактиками встановлення і розвитку психологічного контакту в спілкуванні, розвивати власні якості і властивості, необхідні для психолога під час налагодження взаємодії з майбутніми клієнтами; визначити роль почуттів та емоцій у спілкуванні та способи управління ними.

Засвоєння психологічних дисциплін, фундаментальних положень буде осмисленим, якщо будуватиметься не на абстракціях для запам'ятовування, а на глибокому й образному розумінні психологічних реальностей, на висновках із досвіду життя, власних спостереженнях за поведінкою дітей дошкільного віку в різних видах діяльності. Актуалізація особистісно-розвивального потенціалу психологічних дисциплін передбачає застосування таких форм і прийомів роботи, які дають можливість студенту отримати максимум інформації про діяльність психолога в соціальній сфері, про основні проблеми особистості, яка опинилася в складних життєвих ситуаціях, про особливості здійснення консультаційної роботи з різними віковими категоріями осіб.

Ефективно стимулювати розвиток особистісних, професійних якостей, в процесі вивчення практично-орієнтованих дисциплін, дозволяють такі базові технології, як навчальний діалог, ігрові технології, дискусійні методи, проблемні задачі, залучення до дослідницької та самостійної роботи в процесі написання курсових, бакалаврських, магістерських робіт; заохочення до здійснення консультаційної діяльності під час проходження різного виду навчальних практик тощо.

До безумовних переваг розвитку діалогічності студентів майбутніх психологів варто віднести широкий діапазон методичних

засобів, які, до того ж, знаходяться у постійному розвитку та модифікації. Умовно методичні засоби, які ми використовуємо при викладанні практично орієнтованих дисциплін можна класифікувати наступним чином:

- інформаційні техніки (групові дискусії, програмовані інструкції, груповий аналіз оцінок і самооцінок, вербалізація почуттів тощо);
- ігрові техніки (ситуаційно-рольові ігри, психодрама, ділові, організаційно-діяльнісні, імітаційні ігри);
- перцептивні техніки (малюнкові методики, колажі, техніки невербальної взаємодії);
- медитативні техніки (психотехнічні вправи, візуалізація, арттерапія);
- тілесно-орієнтовані методики.

Групові дискусії дають можливість об'єктивізувати, прояснити різні точки зору на конкретну проблему і виявити міру їх розбіжностей, зібрати інформацію і створити всебічний образ консультування в соціальній сфері та обговорити його особливості у процесі безпосереднього спілкування. Групову дискусію можна використати для реалізації широкого кола завдань. Серед них найбільш типовими є: створення можливості побачити проблему консультування з різних сторін; шляхом групової рефлексії, через аналіз індивідуальних переживань актуалізувати і спонукати студентів до вирішення прихованих внутрішніх конфліктів; нівелювати емоційну упередженість в оцінках позицій шляхом відкритих висловлювань; надати можливості виявити свою

компетентність і таким чином задовільнити потребу у визнанні і повазі.

Ігрові методи спрямовані на створення особисто значущих і значимих ситуацій, в яких студенти випробовують нові способи поведінки, прийоми професійної діяльності, розширюють рольовий репертуар, усвідомлюють особливості своїх рольових ідентифікацій та важливості уміло вести діалог з партнером. Змістом ділових ігор є імітація певних умов і динаміки професійної діяльності. Блок перцептивних методів дозволяє розвивати навички сприйняття, розуміння і оцінки самих себе, інших і групи. Студенти набувають уміння глибокої рефлексії, змістовної й оціночної інтерпретації об'єкта сприйняття.

Отож, психологічне консультування в соціальній сфері – це сукупність процедур, спрямованих на допомогу особистості, яка опинилася в складних життєвих обставинах у вирішенні і прийнятті важливих рішень стосовно професійної кар'єри, шлюбу, сім'ї, вдосконалення особистості і міжособистісних стосунків. Тому, майбутній фахівець-консультант має чітко володіти навичками ведення діалогу з клієнтом, організації взаємостосунків з ним в процесі надання психологічної допомоги з опорою на закономірності унікальності клієнта. Перехід від традиційних методів і методик побудови освітнього процесу у вищому навчальному закладі до гнучких технологій діалогізації визначає, на наш погляд, найближчі перспективи розвитку не тільки суспільних наук, а й суспільної практики.

Література

1. Адамська З. М. Психолого-педагогічні засади розвитку суб'єктності майбутніх психологів: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». Івано-Франківськ, 2010. 20 с.

2. Антонова Н. О. Психологічні основи розвитку готовності до професійної діяльності психолога: монографія. Слов'янськ: Видавець Маторін Б.І., 2010. 561 с.

3. Дмитерко-Карабин Х. М. Вплив смисложиттєвих орієнтацій на мотиваційну готовність до професійної діяльності майбутніх психологів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 10.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». Івано-Франківськ. 2004. 19 с.

4. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посібник / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін.; [за ред. В. Г. Кременя]. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2004. 384 с.

5. Вілюжаніна Т. А. Динаміка ціннісно-сміслової сфери особистості в процесі професійного становлення майбутніх психологів: автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Інститут психології ім. Г.С.Костюка АПН України. Київ. 2006. 22 с.

6. Вінтюк Ю. Професійна підготовка майбутніх психологів: проблема та її складові. *Педагогіка і психологія професійної освіти. Серія: Дидактика, методика і технології навчання.* 2016. № 3. С. 92–102.

7. Радчук Г. К. Аксіопсихологія вищої школи: монографія. Тернопіль: ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2014. Видання друге розширене і перероблене. 380 с.

8. Радчук Г. К., Андрійчук І. П. Психолого-педагогічні умови гармонізації Я-концепції майбутніх практичних психологів.

Методичні рекомендації для викладачів вищих навчальних закладів та практиків психологічної освіти. Тернопіль, 2002. 48с.

9. Чаплак Я. Особистісно-акмеологічний у формуванні готовності психологів-практиків до консультативної діяльності. *Педагогічний процес: теорія і практика. Збірник наукових праць*. Київ: ЕКСМО, 2006. Вип. 1. С. 263-275.

Ольга Логвись

ПСИХОЕДУКАЦІЙНА ПРОГРАМА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ У СТАНОВЛЕННІ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

У роботі представлено міркування щодо необхідності формування та розвитку лідерських якостей у майбутніх педагогів у закладі вищої освіти. Особливо в умовах сучасності дуже важливим є розвиток саме лідерських якостей вчителів. Трансформація освіти вимагає сьогодні педагога нового покоління – не просто того, хто передаватиме знання та навчатиме, а фасилітатора в освітній траєкторії дитини, ментора, коуча та наставника. Саме тому роль педагога-лідера є концептуальним пунктом Національної стратегії розвитку освіти в Україні та концепції Нової української школи. Власне, це передбачає «забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальних здібностей, потреб на основі навчання впродовж життя», а стратегічним напрямом постає реформування системи освіти на основі принципу пріоритетності людини [2, 4, 13].

Визначальними рисами лідерства в освіті є: безпосередній контакт лідера та його послідовників, різноплановість освітнього